

залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна. – Вип.25. – Д.: 2008. – с.236 – 241

2. Корнієнко В.В. Особливості структурної реформи залізничного транспорту України // Залізничний транспорт України. – 2007. -№5. – с.3-9

3. Про транспорт. Закон України № 233/94 – ВР від 10.11.94 / Відомості Верховної Ради, 1994. - с.446.

4. Програма економічного і соціального розвитку України до 2010 р. К.: ТОВ Поліграфсервіс. 2008. 345 с.

5. Организация и проведение ремонта пассажирских вагонов в объёме КРП в условиях вагонного депо Донецк. Доклад начальника вагонного депо на техническом совете управления Донецкой дороги от 04.08.08.[текст] – Донецк. ВЧД Донецк. 2008 г. – 5 с.

Анотація. В статье исследованы перспективные и традиционные источники обновления парка пассажирских вагонов «Укрзалізниця», опыт службы пассажирского хозяйства Донецкой железной дороги в этом направлении работы.

Ключевые слова: перспектива, инвестиции, обновление, парк пассажирских вагонов.

Summary In this paper the perspective and the traditional sources of renewing its fleet of passenger cars «Ukrzaliznytsya», the experience of the passenger service sector the Railroad in this area of work.

Keywords: prospect, investments, renovation, park passenger coach.

*Рецензент д.е.н., професор ДонІЗТ Фінагіна О.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Плетникова І.Л.*

УДК 656.2.078.8

АНАЛІЗ НАПРЯМКІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Каличева Н.Є., здобувач (УкрДАЗТ)

У статті визначені шляхи забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту та проведено аналіз факторів, що впливають на конкурентоспроможність національних залізниць України.

Ключові слова: залізничний транспорт, конкурентоспроможність, ефективність роботи залізниць.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями.

Розвиток національної транспортної системи як складової інтеграції України до світової та європейської транспортної системи, пов'язаний з ефективністю функціонування залізничного транспорту. Саме залізниці відіграють основну зв'язуючу роль в Україні – вони, як і раніше, являються одним з основних засобів доставки пасажирів і вантажів та залишаються такими в найближчому майбутньому. Однак, останнім часом, спостерігається різке загострення конкуренції між різними видами транспорту.

На сьогоднішній день залізничний транспорт України поставлений перед необхідністю вироблення та реалізації заходів, котрі адекватні намірам європейських та азіатських транспортних компаній. Основні з них – це створення єдиної транспортної системи, вирішення питань транзиту, створення транспортних коридорів на взаємовигідній і рівноправній основі, узгоджене формування тарифної політики на послуги транспортна та комунікацій.

Залізниці, не зважаючи на всі їх переваги, не завжди можуть швидко адаптуватись до потреб споживачів в умовах економіки, що розвивається.

Адже для високого рівня конкуренції залізничний транспорт повинен забезпечувати не лише доставку вантажів і товарів у визначене місце та час з найменшими витратами, а й виконувати експедиторські, інформаційні та трансакційні операції, послуги вантажопереробки, страхування, охорони та ін. [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених частин загальної проблеми. Аналіз закордонних публікацій показав, що в більшості досліджується проблема конкурентоспроможності підприємств в цілому, серед закордонних авторів слід виділити праці – М. Портера, Р.А.Фатхутдінова, А.А. Томпсона [2-4].

Серед вітчизняних авторів питання розвитку і становлення проблеми конкурентоспроможності залізничного транспорту в ринкових умовах відображені у працях наступних науковців – В.Л. Диканя, Д.Г. Ейтутіса, Ю.Ф. Дяченка, О.М. Пшінька [5-8] та ін.

Аналіз літературних джерел показав, що на сьогоднішній день немає єдиного підходу до визначення напрямків забезпечення конкурентних позицій транспортних підприємств на ринку. Тому виникає необхідність чітко визначити, з врахуванням специфіки роботи транспортних підприємств, основні напрямки забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту.

Формування цілей статті. Мета даної публікації – визначення шляхів ефективного забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту, його адаптація до сучасних ринкових умов на основі конкуренції як багатоступового процесу та аналіз факторів, що впливають на конкурентоспроможність національних залізниць.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах успішне функціонування залізниць повинне ґрунтуватись на основі ринкових методів організації і управління. Транспортний процес повинен орієнтуватись на клієнта. Залізниці лише тоді зможуть вирішувати свої завдання, коли зможуть швидко реагувати на потреби ринку та задоволення потреб замовників.

Загальне падіння об'ємів перевезень зумовило перерозподіл вантажів між видами транспорту, в першу чергу на користь автомобільного, частка якого у перевезеннях цінних експортних та імпорتنих вантажів зросла за рахунок оновлення рухомого складу та зменшення вартості закордонних дозволів.

Низькі тарифи на перевезення, швидкі терміни доставки вантажів, менша кількість кордонів, які потрібно перетинати, більш високий рівень збереження товарів – лише основні з переваг морського транспорту у перевізному процесі.

Виходячи з даних умов залізничні перевізники повинні завойовувати клієнтів, тому підвищення конкурентоспроможності являється першочерговою задачею для розвитку залізничного транспорту.

До основних принципів діяльності залізничного транспорту варто віднести збереження та нарощування потенціалу вітчизняної мережі залізниць, посилення його ролі як однієї з базових галузей економіки, зміцнення позицій на ринку транспортних послуг, розробку та реалізацію перспективних програм, котрі направлені на підвищення ефективності роботи, впровадження нових технологій і забезпечення відповідного рівня конкуренції залізничного транспорту.

Залізниць потребують модернізації та оновлення основних фондів, котрі зношені на 80%, а відновлюються дуже повільно. Нова техніка може сповна забезпечити відповідність національного залізничного транспорту сучасним вимогам, гарантувати його конкурентоспроможність на світовому ринку.

Інший, не менш важливий, напрямок підвищення конкурентоспроможності – радикальне підвищення пропускну здатності залізниць. Простої – одна з причин, чому перевізники обирають альтернативні види транспорту. При більш високих, порівняно з морським транспортом, швидкостях перевезень, не виправдано великі простої вантажів на станціях. Тому середня швидкість руху вантажів Україною складає приблизно 12км/год і вантаж заходить на території держави 5-6 діб, що є неприпустимим для клієнтів.

Необхідно також звернути увагу на приведення інфраструктури залізничного комплексу у відповідність до національних та міжнародних стандартів. Підвищення швидкості руху значно знизить термін перебування транзитних вантажів у країні та знизить рівень паливно-енергетичних витрат.

Гарантія збереження транзитних та імпорتنих вантажів вимагають використання спеціальних технологій, забезпечення достатньої кількості охорони.

Розширення інформаційних послуг для клієнтів з використанням загальнодоступних інформаційних засобів для забезпечення та контролю стану товару в дорозі, оформлення документів та ін. потребують прив'язки інформаційних систем залізниць до клієнтів, відомств, котрі займаються перевезеннями, перш за все митних.

Удосконалення нормативно-правової бази у сфері транзитних перевезень та прив'язка її до світових багатосторонніх транспортних документів досить актуальна задача для забезпечення конкурентоспроможності залізниць.

Реалізація вище зазначених заходів сприятиме підвищенню ефективності роботи залізниць у задоволенні потреб споживачів у перевезеннях та створить умови для забезпечення конкурентоспроможності на ринку транспортних послуг.

Усі ви ще наведені напрямки забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту умовно можна поділити на [9]:

- конкуренція за більш глибоке, ніж конкуренти, розуміння перспектив розвитку транспортної галузі в цілому та окремих її складових, пов'язаних з технологічними, правовими і іншими проблемами, котрі можна використати для створення нового конкурентного простору;

- змагання за накопичення необхідної компетенції та усунення технічних перешкод, за перевірку та дослідження альтернативних видів продукції, за залучення партнерів, у яких є важливі додаткові ресурси;

- конкуренція за положення на ринку та ринкову частку за рахунок вартості, витрат, цін та додаткових послуг.

Висновки. Процес забезпечення конкурентоспроможності залізниць України слід спрямувати на виділені вище напрямки. Лише їх комплексна реалізація дозволить вирішити конкретні проблеми залізниць, підвищити їх ефективність та покращити транспортний потенціал України.

Законодавча та виконавча влади повинні об'єднати зусилля для забезпечення залучення інвестицій у розвиток вітчизняної транспортної інфраструктури. Тим більше, що результатом інтенсивного інвестування у залізничний транспорт стане не лише підвищення міжнародної конкурентоспроможності транспортної галузі, але і прискорений розвиток національної економіки.

Особливу увагу, при подальших вивченнях даного питання, варто приділити кардинальному

перевтіленню та безперервному покращенню економічних процесів роботи залізниць, з урахуванням функціонування і розвитку транспортної галузі взагалі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Данько М.І., Дикань В.Л., Якименко Н.В. Забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств в умовах міжнародних транспортних коридорів. Монографія. Х.: УкрДАЗТ, 2008. – 194 с.

2 Портер М. Международная конкуренция: Пер. с англ. и с предисловием В.Д.Щетинина. – М.: Междунар.отношения, 1993. – 896с.

3 Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. – М.: ИНФРА – М, 2000. – 312с.

4 Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа. 12-е издание Изд-во: Диалектика-Вильямс: 2002. – 928 с.

5 Дикань В.Л. Реформирования экономики Украины и конкурентоустойчивость предприятий. Монография. - Харьков: Основа 1997. - 345с.

6 Ейтутіс Д.Г. Конкурентоспроможність регіональних залізниць. /Залізничний транспорт України. 2007 - №3. – С. 90-92.

7 Дяченко Ю.Ф. Проблеми монополії та конкуренції на залізничному транспорті. Вісник економіки транспорту і промисловості. Збір наук. праць – Харків, УкрДАЗТ, 2006 - № 15-16. - С. 140-142.

8 Пшинько А.Н., Музыка Г.И. Необходимость и пути повышения конкурентоспособности железнодорожного транспорта. / Вагонный парк, 2008. - №9. - С9-13.

9 Хамел Г., Прахланд К.К. Конкуренция за будущее/ Пер. с англ. – М: Олимп-бизнес, 2002. – 288 с.

Анотація. В статье определенные пути обеспечения конкурентоспособности железнодорожного транспорта и проведен анализ факторов, влияющих на конкурентоспособность национальных железных дорог Украины.

Ключевые слова: железнодорожный транспорт, конкурентоспособность, эффективность работы железных дорог.

Summary. In the article definite ways of providing competitiveness of railway transport and the analysis of factors is conducted, that affect the competitiveness of national railways of Ukraine.

Keywords: railway transport, competitiveness, efficiency work of railways

*Рецензент к.е.н., доцент УкрДАЗТ Полякова О.М.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Зубенко В.О.*